

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sententiarum libri quattuor

Petrus <Paris, Bischof>

[Basel], 29. Nov. 1489

Sequuntur rubrice libri secundi

[urn:nbn:de:bsz:31-304163](#)

Utrū in isto statu fuerit impassibilis.
Utrū illa immortalitas vel impassibilis
fuerit ei ḡ grauel ḡ naturā.
Utrū illa immortalitas sit eadē cū imor-
talitate resurgentia.

DI. XX

An generatio fuisset i statu innocētis.
Quis fuisset mod⁹ generatiōis virū
p coitum vel sine coitu.
U. nati statim oēs pfectiōis hūscent.
U. nati moy pfecti cognitiōis fuissent.
Utrū nati pfecti fuissent in grā.

DI. XXI

Culū sit tēptare.
Utrū oīs tēptatio passiuā sit cū pctō.
Utrū tēptatio sit appetenda.
Quālo fuit p̄gressus tēptatiōis ade.
Utrū pctō ade fuerit grau⁹ oīb⁹ alio⁹.
Utrū adā in primo statu potuit pec-
care venialiter.

DI. XXII

Q̄ fuerit p̄mū pctō boīs vel genus.
Quid homo peccādo appetit.
Quis pl⁹ peccauit vir⁹ vir vel mulier.
An ignoratiā sit pctō.
An ignoratiā peccatū excusat.
U. deus offerre potuit alicui creature
vt n̄ possit peccare ex nature p̄ditōe.

DI. XXIII

Utrū deus debuerit dimittere hoīem
peccare i tēptari. tiam vidit.
Utrū adā in primo statu dñm p̄ essen.
Utrū scientiā oīu⁹ rex habuerit.
Utrū falli potuit vel decipi.

DI. XXIV

Utrū libēr⁹ arbitriū sit potētia v̄l b̄l⁹.
Si ē potētia vir⁹ vna vel plures.
Si ē vna vir⁹ disticta a rōe z volūtate.
Utrū p̄ libēr⁹ arbitriū b̄l⁹ in primo sta-
tu potuerit pctō resistere.
Quid sit sensualitas.
Utrū supior⁹ rō t inferiōr⁹ sit vna potē-
tia vel plures.
Quid sit synderesis.
Quid sit conscientia.
Quid sit mor⁹ sensualitatis rōnīs in-
ferioris t superioris.
U. mor⁹ sensualitatis possit ēc pctō.
Utrū dilectio rōnis inferioris possit
aliquo mō ēc peccatū mortale.
U. i rōe supior⁹ possit ēc pctō veniale.
U. vētale aliquo possit mortale fieri.

DI. XXV

In q̄bus inueniē liberū arbitriū.
Utrū liberū arbitriū cogi possit.
Utrū liberū arbitriū ad oīa humana
op̄a se extendat.
U. libēr⁹ arbitriū augra⁹ vel minua⁹.
De distinctione triplicis libertatis fm̄
triplicem statum.

DI. XXVI

Utrū grā ponat qđ creatū in aīa.
Utrū sit substantia vel accidens.
Utrū sit in cēntia aie vel in potētia si.
Utrū grā sit x̄tus acut in subiecto.
De divisione grāe in opantez t coope-
rante t p̄uentē t subsequētem.

DI. XXVII

In quo genere sit utru⁹ vel in genere
actus vel habitus.

De illa diffinitione aug. x̄tus ē bona
qualitas mentis r̄c.

Utrū ex actu v̄tutis vel grāe ḡtingat
mereri vitā eternā ex cōdigno.

Utrū aliq̄ possit sibi mereri grām.

DI. XXVIII

U. bō sine grā possit aliq̄ bonū face.
U. bō grā possit vitare pctō.
U. grā possit mādata legis implore.
Utrū sine grā gratis data possit se bō
ad gratiā p̄parare.

U. sine grā possit bō sc̄la; v̄tatio ha-

DI. XXIX bere.

An bō i statu innocētis grā idiguerit.

An bō i p̄mo statu gram habuerit.

Utrū grā sc̄le fuisset maior q̄ modo sit

si adam p̄stisset.

Utrū act⁹ hūani fuissent efficaciores

ad merendū q̄ modo sint.

De pena holez p̄ prima trāsgressiōe
p̄secuta. s. de ip̄s electiōis de padiso

Utrū defect⁹ quos sentim⁹ sint in nobis

qd̄ pena p̄ pctō p̄mū boīs inficta.

DI. XXX

Utrū aliq̄ defect⁹ in nos p̄ originē ve-

nientis r̄onem culpe b̄fe possit.

Quid sit originale peccatum.

U. alimū i v̄tute hūane nafe p̄uertat

Utrū ex alimēto semen decidatur.

DI. XXXI

Utrū p̄ traductionē carnis originale

peccatū traducat.

Utrū in oēs boīes sit necessariū origi-

nale peccatū trāsire.

Utrū o:ginale sit i cēntia aie vel i ali-

qua eius potētia sicut in subiecto.

U. generativa p̄ alijs virib⁹ sit infecta

DI. XXXII

U. culpa originalis p̄ baptis. soluat.

Utrū pena originalis p̄ baptismū re-

manere debeat.

Utrū originalis p̄cupia vel fomes i q̄-

budā sit maior in q̄busdā minor.

Utrū infectio originalis sit a deo.

Utrū diuinā saplam deceat q̄ anima

infecto corp⁹ vniā.

Utrū anime ex creatione sicut eīc.

DI. XXXIII

Utrū ex primis partēibus aliq̄ con-

trahat macula originalis.

U. culpa primo p̄ pentū in filios re-

dundat q̄tum ad penam.

U. originale peccatū sicut v̄l mīta.

Utrū decedētib⁹ cū originali tm̄ deve-

atur pena sensibilis.

Utrū pueri nō baptisati sp̄ualē in aīa

sentiunt penā post mortem.

DI. XXXIV

An malum sit. Quid malū sit.

Si bonum est causa mali.

Si malum ē in bono sicut in iusto.

Utrū q̄ malū totu⁹ bonum corrupat.

DI. XXXV

De divisione mali in culpā t penam.

De differētia peccati vel culpe.

Sionne peccatū in actu p̄sistat.

U. p̄sistat i actu iterio⁹ vel exterio⁹.
U. p̄ peccatū corrūpāt potētia sit.

DI. XXXVI

Utrū peccatū possit ē causa peccati.

Utrū pallio possit ē peccatum.

U. peccatū possit ē pena peccati.

U. p̄ pctō oīa pena infligat homini.

De dīa triplicis bonis fm̄ Aug.

DI. XXXVII

U. pctō sit suba vel illa vel res qđā.

Utrū oē enī quoq̄ modo sit a deo.

U. boni de⁹ sit cā simplici.

U. sit cā actiōis i q̄ deformitas culpe

U. de⁹ sit cā pene.

U. malū p̄ p̄us dicat d̄ culpa q̄ ne pe

DI. XXXVIII

U. oīm rectaz volūtati sit timorū si

Quid sit finis recte volūtatis.

U. sit intētio.

U. eadē sit volūtatis q̄ de fine ē t de

U. volūtatis et fine recta sit iudicāda.

DI. XXXIX

U. i volūtā possit ē p̄ct̄ p̄ueritas l̄n̄

U. i actiōib⁹ alia p̄potētā possit ē pctō

U. bō velit bonū naturali⁹ t malum.

U. supior⁹ sc̄illa rōnia possit extigui

U. p̄cia possit errare. U. p̄cia errās

DI. XL

U. malū t bonū sit specifi⁹ d̄fe actōis

U. ex volū. actio idicativa sit bona vel

U. act⁹ ex eo: aliq̄ addat de

mala bonitate vel malicia sup̄a bonitatē

vel maliciā volūtatis.

U. eadē actio possit ē bona t mala.

U. aliq̄ actio hūana possit ē idifferēs

DI. XLI ita q̄ nec bona nec mala

Utrū fides intentionē dirigat.

U. aliq̄ act⁹ infidel⁹ possit ē bonus.

U. oē pctō sit isolatari⁹. U. oē pctō

DI. XLII sit in voluntate.

U. volūtatis t act⁹ extiō: sit i v̄tū pctō.

U. trāsente actu remāeat pena reat⁹

De diuīsōe pctō i veniale t mortale

De dīa venialis t mortalis.

U. mortale differt a veniali. q̄t mor-

tale mereē pena etiā veniale at tpalē

De distinctione pctō⁹ penes radices su

De distinctione pctō⁹ actu.

De distinctione capitalis vītior⁹

De distiō. sp̄ez supbie. U. oīa pctō

DI. XLIII sit partia.

U. sit pctō in spiritū actū. s. t qđ sit

U. sit distinctum ab alijs peccatis.

U. sp̄ēt⁹ peccati in spiritū actū.

U. istō pctō p̄erigat alia pctō⁹ Quib⁹

DI. XLIII p̄enit i spiritū. peccare

U. potēna peccati sit bona t a deo.

U. oīa platio sit a deo. U. i statu nafe

istituta fuisset platio v̄l q̄bū sic t nūc.

U. obediētia sit v̄l⁹. t si ē v̄l⁹ vir⁹ sit

v̄l⁹ p̄l⁹ v̄l⁹ gnāl. cularib⁹ t tyrānis

U. xpiani teneant obediētia p̄tāib⁹ sc̄.

U. p̄fentes obediētia teneant p̄la-

tis suis in omnibus obediētia.

Sequunt̄ rubrice libri sc̄di.

Que ad mysteriū

diuine unitatis atq; trinitatis lz ex pte co-
gnoscendū ptinere noscunt q̄stuz valuim⁹
diligēter executi sum⁹. Nunc ad cōsidera-
tionē creaturaz transeamus.

DI.I. Q̄ vñū ē principiū rerū t nō plā
Quid sit creare, qd facere.
Scđm quā rationem dicunt de deo hmoi
yba agere facere.
Quare rōnalis creatura facta sit. i. homo
vel angelus.
Quō dicit hō fact⁹ pppter repationem an-
gelici casus.
Quare ita homo sit institutus vt vnta sit
anima corpori.

DI.II. De angelis qñ facti sunt.
Q̄ nihil factū est aī celū t terram.
Q̄ simul cū tpe t cum mūdo cepit spūalis
creatura t corporalis.
Ubi angelī morū creati fuerint.
Q̄ simul creata ē visibillū materia t inuisi-
bilū natura t vtraq; informis.
Quō dixit lucifer ascendā in celum.

DI.III. Quales facti fuerint angelī.
An oēs angelī fuerint equales i essentia sa-
pientia t libertate arbitrii.
Que cōmunita t eq̄lia habuerūt angelī.
An boni vel mali creati sint. t an aliq; mo-
ra fuerit inter creationē t lapsū.
De triplici sapientia angelorū aī casum vel
cōfirmationem.
An aliquā habuerūt dei dilectionē vel suis
ante casum.

DI.IV. An pfecti t beati creati sint. an
miseri t impfecti.

DI.V. De cōfirmatione t cōuersiōe stā-
tium. t auersione t lapsū cadentiū:
Delibero arbitrio breuiter tangit.
An aliquid datum fuerit stantib⁹ quo con-
uerterentur.

Qua grā indigebat angelī t qua nō.
An lapsis sit imputanda auersio.

Utrū beatitudinē quam acceperunt in cō-
firmatione stantes meruerunt p aliquam
tunc apositam grām.

DI.VI. Q̄ de maioribus t minoribus q̄
dam ceciderunt inter quos vñ fuit celsi-
or sc̄z lucifer.

Unde t quō delecti sunt.

Quare nō ē eis concessum habitare i celo
vel in terra.

De plationibus demonū.

An omnes demones sint i hoc acre caligi-
noso. vel aliqui in inferno,

Deptate luciferi.

An demones semel vici a sanctis. vltra ac
cedant ad ipsos vel ad alios.

DI.VII. Utrū boni angeli peccare vel
mali recte vivere possint.

Q̄ cū vtrig; habeat liberū arbitriū non tñ
ad vtrig; flecti possunt.

Q̄ boni post cōfirmationē liberius habet
liberū arbitriū q̄ ante.

An possunt ex natura peccare sicut ante.

Quib⁹ modis angelī mali noscāt pstatem
temporium rerum.

Q̄ magice artes vture t sciētia diaboli va-
lent que est cis a deo.

Q̄ malis angelis nō seruit ad meritū mate-
ria visibiliū rerum.

Q̄ nō sūt creatorē lz per eos magi ranas
t alia fecerūt sicut nec boni. t si p eorum
mysterium hūnt creature.

Q̄ solus de⁹ sic opa creationez rerū sicut
iustificationē mentis.

Q̄ angelī mali multa pnt p nature vigore
q̄ non pnt pppter dei phibitionē.

DI.VIII. Utrū oēs angeli corpe sint.

De formis qbus apparuit de⁹. t de illis in

qbus angelī apparent.

Q̄ de⁹ inspecie q̄ de⁹ ēnunq̄ apparuit mor-
talibus.

Quō dicunt demones intrare in hoies.

DI.IX. De ordinū distinctione.

Quid apelleat ordo. t q̄ sitratio cuiuscun-
q̄ nominis.

Q̄ noia illa sumpta sunt a donis grēnō p-
pter se sed pppter nos eis data.

Utrū hi ordines ab initio creatiōis distin-
cti fuerint.

Utrū oēs angeli eiusdē ordinis sint egleſ.

Quō dicat scriptura decimū ordinē cōple-
ri debere de hoibus.

Utrū homines assumant iuxta numerum
stantiū vel lapsorum.

DI.X. An omnes celestes spūs mittāt.

An michael gabriel t raphael sint nomia
ordinum vel spirituum.

DI.XI. Q̄ singule anime habet angelū
bonū ad custodiā. malū yō ad exercitiū

Utrū angelī proficient in merito t pmo
vsc̄ ad iudicium.

DI.XII. De distinctionē oper⁹ sex diez.

Q̄ ali⁹ senserunt oīa simul facta in materia
t forma. ali⁹ p interualla temporum.

Quomodo per interualla tempoz res cor-
porales condite sint.

Quo sensu tenebre dicant esse aliquid. t q̄
dicant non esse aliquid.

Tituli

LI.

II

Quare illa materia confusa sit dicta infor-
mis et ubi ad esse pdij et cōtumcūg in al-
tum ascenderit.
De quatuor modis diuine operationis.
DI.XIII. De pmo distinctionis ope.
De luce facta pmo die si spiritualis an cor-
poralis fuerit.
Quibus modis accipit̄ dies.
De naturali ordine cōputationis diez . et
de illo q̄ p mysterio introduct̄ est.
De intelligentia hor̄ verborū dixit deus.
Ex quo sensu pater d̄ operari in filio v̄l p
filiū vel in spiritu sancto.
DI.XIII. De ope secunde dei. qua fa-
ctum est firmamentū.
Qd celum tunc factū debet intelligi.
De qua materia factum sit.
Quomodo aque possunt esse sup celum . et
quales sūnt.
De figura firmamenti.
Quare tacuit scriptura de benedictione o-
peris huius diei
De ope tertie diei qñ aque cōgregate sunt
in vnū locū cū m̄la sint maria et flumina.
De ope q̄rte diei q̄ facta sunt luminaria.
Quo accipiendum sit illud. sūnt in signa et
tempora.
DI.XV. De ope quīntie diei qua facta
sunt natatilia et volatilia.
De ope sexte diei qua creata sūt animalia
et reptilia terre.
De venenosis et noxijs animalibus.
Utrū minima aialia tunc creata fuerunt.
Quare post omnia factus est homo.
De sententia illoꝝ qui simul oia facta esse
contendunt.
Quo intelligenda sit requies dei.
Quo accipienduz sit q̄ d̄ deus compleisse
opus suum septima die cū tunc quererit.
Quo oia facta a deo dicant̄ valde bona.
De sanctificatione septime diei.
DI.XVI. De hominis creatione.
Qualis factus sit homo.
De imagine et similitudine ad quam fac-
tus homo.
Quare homo d̄: imago et ad imaginē. filiꝝ
vero nō ad imaginem.
DI.XVII. De creatione anime: an de a-
liquo facta sit.
De inspiratiōe et insufflatiōe dei qñ facta
fuerit anima an in corpe vel extra.
In qua etate factus est homo.
Quare hō extra paradisuz creat̄. in para-
disum sit positus.
Quibus modis paradisus accipiat.

De ligno vite.
De ligno scientie honi et mali.
DI.XVIII. De formatione mulieris.
Quare de latere viri et nō de alia parte cor-
poris formata sit.
Quare dormienti viro et nō vigilanti sub-
tracta sit costa.
Q̄ de costa multiplicata in se sine additām
to extrinseco facta fuerit.
De causis superioribus et inferioribus.
De causis que in deo sunt simul et in crea-
turis. et de his q̄ in deo tm̄ sunt.
De aia mulieris que non est ex aia viri. q̄
anime nō sunt extraducē.
DI.XIX. De statu hois an p̄tm qualis
fuit fm̄ corpus. et q̄lis post p̄tm.
Quo dicit hō factus in animā viuentē.
Corpus hois ante p̄tm mortale īmōtale
erat. post peccatum mortuum.
Utrū īmōritalitas quā tūc habuit fuerit d̄
p̄ditione nature an ex gr̄e beneficio.
Si posset homo vivere sp̄ vtens alijs lig-
nis et nō de ligno vite deo nō mandate vt
de illo ederet.
De immortalitate corporis.
DI.XX. De modo p̄creationis filiorū
sinon peccassent primi hoies.
Quare in paradiſo nō coicerunt.
De modo translatiōis in melius si nō pec-
cassent.
Utrū in p̄fectione stature et vsu mēbrorū
p̄crearen̄ filiū.
Utrū etiā in sensu p̄uuli nascerent̄.
De duobus bonis altero h̄ dato altero p̄
missio.
DI.XXI. De inuidia diaboli qua ad tē
ptādum accessit.
De forma in qua venit.
De calliditate serpentis.
Utrum elegerit fm̄p̄tem vt p̄ eum temp-
taret diabolus.
De modo temptationis.
De dupliciti specie temptationis.
Quare peccati hominis et non angelis re-
mediabile sit.
Q̄ nō soli viro preceptum fuit datum.
DI.XXII. De origine illius peccati.
De mulieris elatione.
De viri elatione.
Quis magis deliquerit vir aut mulier.
De ignorantia excusabili vel inexcusabili.
An voluntas p̄cesserit illud peccatum.
DI.XXIII. Quare de p̄misit hoiem tē
ptari quē sciebat casurū.
Qualis fuerit fm̄ animā hō ante peccatum.

Tituli

De triplici scientia hominis ante lapsum.
Utrum homo precius fuerit eorum quod sibi
futura erant.

DI.LXXIII. De gratia hominis et potestia
ante casum.

De auxilio homini in creatione dato, quod
stare poterat.

De libero arbitrio.

De sensualitate.

De ratione et virtibus eius.

De simili ordine peccandi in nobis et in pri
mis parentibus.

Quod in nobis est vir et mulier et serpens.

De spirituali iugio viri et mulieris in nobis.

Qualiter per ista tria in nobis consummetur
temptatio.

Quoniam mulier manducat sola cibum vetitum
Quoniam etiam vir manducat.

Quoniam sit veniale vel mortale peccatum.

Quibus modis accipitur sensualitas in scri
ptura.

DI.LXXV. Diffinitio liberi arbitrii secundum
philosophos.

Qualiter in deo accipit liberum arbitrium.

Quod angelii et sancti liberum arbitrium habent.

Quod liberius erat liberum arbitrium quando
peccare non potuerunt.

De differentia libertatis liberi arbitrii secundum
diversa tempora.

De quatuor statibus liberi arbitrii.

De corruptione liberi arbitrii per peccatum.

De tribus modis libertatis liberi arbitrii
a necessitate, a peccato, a miseria.

De libertate que est ex gratia et quod ex natura.

DI.XVI. De gratia operante et cooperante,
Quid sit voluntas.

Quae sit gratia voluntatem bonam preuenientem,

Quae bona voluntas que preuenientem gratia quedam
dei dona puenit.

Quod cogitatio boni procedit fidem.

Quod intellectus et cogitationes boni et delectationem puenit.

An per liberum arbitrium bonum operatur ho
mo sine gratia.

Utrum una et eadem gratia sit que dicitur
operans et cooperans.

Quoniam gratia mereatur augeri.

De tribus generibus bonorum.

In quibus bonis sit liberum arbitrium.

DI.LXXVII. De virtute quid sit et quid
actus eius.

De gratia que liberat voluntatem si virtus
est vel non.

Quoniam ex gratia incipiunt bona merita, et
quod gratia hoc intelligatur.

Quae bona voluntas gratia principaliter est.

Quia ratione dicitur fides meriti iustifica
tionem.

De mulieribus virtutum et de gratia que non
est sed facit meritum.

Quod id est virtus virtutis et liberi arbitrii sed
virtus principaliter.

Quidam putant virtutes bonos virtus esse lib
eri arbitrii, scilicet actus mentis.

DI.XXVIII. De heresi pelagiana.

Quoniam pelagiani dictis Augustini virtutum
in testimonio sui erroris.

Quoniam Augustinus illa via determinet in retrac
tationibus.

De heresi Iouiniani et monacheli quas col
lidit Hieronymus.

DI.XXX. Utrum homo ante peccatum egre
rit gratia operante et cooperante.

Si homo ante lapsum virtutes haberet.

De electione hominis de paradiso.

Quoniam intelligendus sit illud ne sumat de lis
gno vite et vivat in eternum.

De flamineo gladio anno paradisum posito.

An ante peccatum homo comedederet de lis
gno vite.

DI.XXX. Quod per adam peccatum et pena trans
fuit in posteros.

Utrum illud peccatum quod transiit fuerit origina
le vel actuale.

Quidam putant fuisse actuale.

Quoniam assignant illud intrasse in mundum.

Quod originale peccatum vere fuit quod transiit
in posteros.

Quid sit originale peccatum.

Quod originale peccatum est culpa.

Quod originale peccatum dicitur fomes peccati
id est concupiscentia.

Quid nomie concupiscentie intelligitur que
fomes est peccati.

Quod per adam originale peccatum intravit in oes.

Id est concupiscentia.

An sit originale peccatum in quo omnes pec
auerunt.

Ex quo sensu dictum est per inobedientiam vni
us multi sunt substituti peccatores.

Quod originale peccatum in adam fuit et in nobis est.

Quoniam omnes dicunt in adam fuisse, quoniam pecca
cauit et ex eo descendisse.

Quod nihil extrinsecus pertinet in humanam
substantiam quod est ex adam.

DI.XXXI. Quoniam originale peccatum a pa
tribus transeat in filios, an secundum animam, an
secundum carnem.

Quod per carnem introduxit peccatum et quoniam ostendit
larmis corruptionis causam ostendit ex qua

LI.

II

peccatum sit in anima.
 Quare dicitur peccatum esse in carne.
 Utrum causa originalis peccati quod est in carne sit culpa vel pena.
 Quare dicitur originale peccatum.
DI. XXXII. Quo originale peccatum dimittitur in baptismo.
 Utrum seditas quam ex libidine trahit in baptismi diluatur.
 Utrum illius et cupiscendi deus sit auctor.
 Quare ille peccatum imputatur anime.
 Utrum illud peccatum sit necessarium vel voluntarium.
 Quare deus iungit animam corpori sciens eam inde maculari.
 An anima sit talis qualis a deo creatur.
 An anime ex creatione sint in donis naturalibus equales.
DI. XXXIII. An peccata omnia precedentium patrum parvuli originaliter trahant ut peccatum adest.
 Quo in illo primo uno peccato plura reperiuntur.
 An peccatum adest grauius ceteris.
 An illud peccatum sit primis pentibus dimissum.
 Quo peccata parentum visitentur in filios, et non visitentur.
DI. XXXIV. De peccato actuali.
 Que fuerit origo et causa prima peccati.
 Que fuit secundaria causa malorum.
 Quod non nisi in bona re sit malum.
 Quod in his fallit dialetico regula de Christo.
DI. XXXV. Quid sit peccatum.
 Utrum malus actus in quantum peccatum sit corruptio vel priuatio boni.
 Quo peccatum possit corrompere bonum cum nihil sit.
 Qualiter se homo elongat a deo.
 An pena sit priuatio boni.
DI. XXXVI. Quod quidam simul sunt peccata et pena peccati, quedam peccata et causa peccati. Alia vero peccata et causa et pena peccati.
 An peccatum sit causa peccati. In quantum peccatum est, quod non omne peccatum est pena peccati.
 Utrum peccata aliquae essentialiter sint penae peccati.
 Quod cum peccatum sit pena peccati, peccatum est ab homine, pena a deo.
 De quibusdam quod indubitate sunt peccata et penae et in quantum eas patimur peccata non sunt.
DI. XXXVII. Quod aliqui putant malos actus nullo modo esse a deo.
 Ex quo sensu dictum sit deus non est mali auctor.
DI. XXXVIII. De voluntate et eius fine.
 Quid sit bonus finis, scilicet caritas.
 Quo omnes bone voluntates unum finem ha-

bent, et tamen quedam diuersos fines sortiuntur.
 De dea voluntatis et intentiois et finibus.
DI. XXXIX. Quare voluntas de peccatum cum sit de naturalibus quorum nullum aliud peccatum est.
 Quare actus voluntatis sit peccatum, si affectus alias potentiarum non sunt peccata.
 Ex quo sensu dicitur naturaliter omnis homo velle bonum.
DI. XL. An ex fine omnes actus pensari debeant.
 Ex quo affectu vel fine omnes sint boni vel mali.
DI. XLI. An omnis intentio et actio infidelium sit mala.
 Quibus modis dicatur bonum.
 Quo intelligitur illud peccatum adeo est voluntarium.
 Et illud, non nisi in voluntate peccatum est.
 Et item, non nisi in voluntate peccatum est.
 Quod mala voluntas est voluntarium peccatum.
DI. XLII. An voluntas et actio mala in eodem et circa idem sint unius peccatum vel plura.
 Si peccatum ab aliquo commissum in eo sit, vel quod peniteat.
 Quibus modis accipiat reatus.
 De modis peccatorum.
 Quo differant delictum et peccatum.
 De septem principalibus vitiis.
 De superbia.
 Quo superbia dicatur radix omnium malorum et cupiditas, cum superbia non sit cupiditas.
DI. XLIII. De peccato in spiritu sancto.
DI. XLIV. De potentia peccandi, an sit homini vel diabolo a deo.
 An aliqui resistendum sit potestati.

Incipit liber secundus de rerum creatione et formatione corporalium et spiritualium, et alijs pluribus eius pertinentibus.

12